

Godišnji izveštaj
Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d
za 2011.godinu

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Službeni glasnik RS“ broj 14/2012) „Energoprojekt Urbanizam i arhitektura“ a.d., iz Beograda, MB: 07023022 objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2011.GODINU

S A D R Ž A J

I GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

- 1.1. Bilans stanja**
- 1.2. Bilans uspeha**
- 1.3. Izveštaj o tokovima gotovine**
- 1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu**
- 1.5. Napomene uz finansijske izveštaje**

II IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)

III GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

IV IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

V ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

VI ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

**I GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT URBANIZAM I
ARHITEKTURA A.D. za 2011.**

1.1. Bilans stanja

1.2. Bilans uspeha

1.3. Izveštaj o tokovima gotovine

1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu

1.5. Napomene uz finansijske izveštaje

Република Србија
Агенција за примарне регистре
Регистар финансијских извештаја
и података о банкету

ЗАХТЕВ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

ПОДАЦИ О ОБВЕЗНИКУ

Пословно име	ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.				
Матични број	07023022	ПИБ	100001505	Општина	BEOGRAD
Место	BEOGRAD	ПТТ број	11000		
Улица	BULEVAR MIHAILA PUPINA	Број	12		

ВРСТА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

редовни годишњи финансијски извештај за 2011. годину.

РАЗВРСТАВАЊЕ

У складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији, а на основу података из финансијског извештаја за 2011. годину, обвезник се разврстао као средње правно лице.

НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ОБАВЕШТЕЊА О УТВРЂЕНИМ НЕДОСТАЦИМА/ПОТВРДЕ О РЕГИСТРАЦИЈИ

Начин доставе Обвезнику на регистровану адресу.

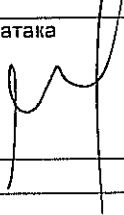
Назив			
Општина			
Место		ПТТ број	
Улица		Број	

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ОДГОВОРНОМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

Назив/име и презиме	2012959714016 ZORAN LUKIC		
Место	BEOGRAD		
Улица	BULEVAR MIHAILA PUPINA	Број	12
E-mail	eparh_finansije@yahoo.com		
Телефон	011/310-13-06		

ИЗЈАВА: Гарантујем тачност унетих података

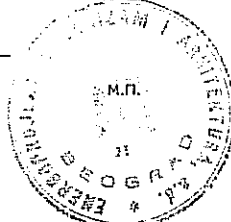
Законски заступник обвезника

Својеручни потпис

Име DRAGAN

Презиме MANASIJEVIC

ЈМБГ 0103948710491

Popunjiva pravno lice - preduzetnik					
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB			
Popunjiva Agencija za privredne registre					
750 1 2 3	19	20	21	22	23 24 25 26
Vrsta posla					

Naziv :ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005008303132

na dan 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

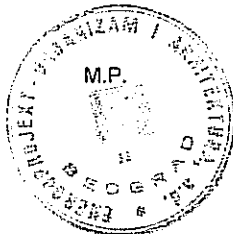
Grupa racuna racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s i	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		257835	264418
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1.	5540	3219
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		252170	255760
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	12.1.	191531	195121
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	12.3.	60639	60639
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		125	5439
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010	12.4.	0	4822
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	12.4.	125	617
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		73893	179354
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.5.	4	7
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015	1	73889	179347
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.6.	44724	171516
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.6.	182	182
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.7. 10.8.	22153	2390

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.9.	6830	5259
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		331728	443772
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		331728	443772
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		50000	50000
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	10.10.	75767	105197
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11.	41030	41030
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.12.	5178	5178
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13.	48976	50230
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106	10.13.	0	153
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107	10.13	0	432
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14.	10295	9038
35	VIII. GUBITAK	109	10.14.	29712	0
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		247229	330244
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15.	6849	10582
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		75865	140670
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115	10.16.	75865	140670
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		164515	178992
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	10.17.	55704	96299
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.12.	66914	54503
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.18.	40805	27817
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20	1092	373
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	124.	8732	8331
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		331728	443772
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		50000	50000

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005008303149

u period 01.01.2011 do 31.12.2011

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	P O Z I C I J A	AGP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		110222	121259
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	110222	121179
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zalha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.2.	0	80
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		238675	207269
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.3.	5810	5632
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.4.	192433	154668
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.5., 9.6.	6656	7804
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.7., 9.8.	33776	39165
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213			
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214		128453	86010
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.9.	12151	16113
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.10.	37483	39733
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.11.	130670	116285
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.12.	6194	428
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.13	0	6227
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220	9.13	29309	0
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		0	6227
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		29309	0
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225			
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		403	173
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		0	6054
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230		29712	0
	Ä...Ä" NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005008303156

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

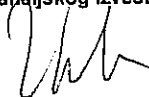
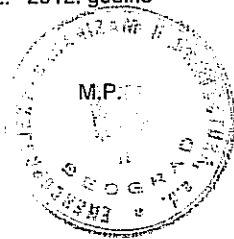
- u hiljadama dinara

P O Z I C I J A	AOP	I z n o s	
		Tekuca godina	Prethodna godina
	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	209521	190720
1. Prodaja i primljeni avansi	302	203645	182721
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	74	1336
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5802	6663
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	242901	197315
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	33077	17503
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	192031	162240
3. Placene kamate	308	12124	6287
4. Porez na dobitak	309		
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	5669	11285
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311		
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	33380	6595
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	6152	0
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	6152	0
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	5440	27
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	5440	27
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	712	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	0	27

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	122531	71275
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	122531	71275
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	70100	79591
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	70100	79591
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	52431	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	8316
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	338204	261995
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	318441	276933
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	19763	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	14938
Ä...Ä. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	2390	17328
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342		
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	22153	2390

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">07023022</div> Maticni broj	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">Sifra delatnosti</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">100001505</div> PIB
Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">750</div> 1 2 3	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">19</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">20</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">21</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">22</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">23</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">24</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">25</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin: 0 5px;">26</div>
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005008303170

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Red br.	O P I S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
			AOP		AOP		AOP		AOP	
			2		3		4		5	
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	401	41030	414		427		440		22
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441		
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442		
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	404	41030	417		430		443		22
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444		
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445		
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	407	41030	420		433		446		22
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447		
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448		
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	410	41030	423		436		449		22
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450		
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451		
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	413	41030	426		439		452		22

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	453	5156	466	51470	479	2305	492	432
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	456	5156	469	51470	482	2305	495	432
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470	125	483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	1365	484	2152	497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	459	5156	472	50230	485	153	498	432
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	462	5156	475	50230	488	153	501	432
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	126	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1380	490	153	503	432
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	465	5156	478	48976	491		504	

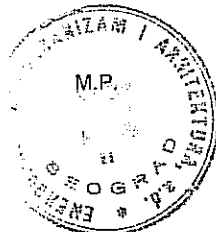
Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
			10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	505	29522	518	28832	531		544	100241
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	508	29522	521	28832	534		547	100241
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	8348	522		535		548	8473
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	28832	523	28832	536		549	3517
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	511	9038	524		537		550	105197
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	514	9038	527		540		553	105197
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	1257	528	29712	541		554	1383
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516		529		542		555	31677
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	517	10295	530	29712	543		556	75767

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07023022 Maticni broj	100001505 PIB
Sifra delatnosti	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv :ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS

7005008303163

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (cao broj)	605	148	155

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	11221	8002	3219
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	4220	XXXXXXXXXXXX	4220
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	0	XXXXXXXXXXXX	1899
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15441	9901	5540
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	359201	103441	255760
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	632	XXXXXXXXXXXX	632
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	0	XXXXXXXXXXXX	4222
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	359833	107663	252170

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	4	7
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	4	7

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	41030	41030
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632		
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	41030	41030

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	67263	67263
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	41030	41030
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	41030	41030

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	43244	171516
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	42182	54503
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stiele (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	3149	4482
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	62641	46523
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	89532	89097
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	13726	13590
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	23065	21677
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	1984	7728
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	279523	409116

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	3799	3278
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	126322	124364
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	22802	21677
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	5	0
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1936	1134
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	41368	7493
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	17780	17416
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	6656	6259
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	393	371
553	13. Troškovi platnog prometa	663	1121	590

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	563	559
555	15. Troškovi poreza	665	4926	4523
556	16. Troškovi doprinosa	666	0	891
562	17. Rashodi kamata	667	12125	11741
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	12609	11741
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	12609	11741
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu covekove sredine i za sportske namene	670	399	194
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	265413	223972

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaia poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	74	1339
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	74	1339
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	148	2678

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godineLice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Налог за уплату

уплатилац

ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

сврха

накнада за регистрацију и објављивање регистрованих
финансијских извештаја

прималац

Агенција за привредне регистре, Бранкова 25, 11000 Београд

износ

3.000,00

рачун примаоца

840-29775845-87

позив на број

09-07023022

ENERGOPROJEKT
„ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	4
3. VLASNIČKA STRUKTURA	4
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	6
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	7
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	8
7.1. Procenjivanje	9
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	9
7.3. Prihodi	10
7.4. Rashodi	10
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	11
7.6. Porez na dobitak	11
7.7. Nematerijalna ulaganja	12
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	13
7.9. Finansijski lizing	13
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.12. Investicione nekretnine	15
7.13. Zalihe	16
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	17
7.15. Finansijski instrumenti	17
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19
7.17. Kratkoročna potraživanja	19
7.18. Finansijski plasmani	20
7.19. Obaveze	21
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	21
7.21. Naknade zaposlenima	23
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	24
8.1. Kreditni rizik	25
8.2. Tržišni rizik	26
8.3. Rizik likvidnosti	29
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	30
9. BILANS USPEHA	32
9.1. Prihodi od prodaje	32
9.2. Ostali poslovni prihodi	32
9.3. Troškovi materijala	32
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	33
9.5. Troškovi amortizacije	33
9.6. Troškovi rezervisanja	33
9.7. Troškovi proizvodnih usluga	34

9.8. Nematerijalni troškovi.....	34
9.9. Finansijski prihodi.....	35
9.10. Finansijski rashodi.....	35
9.11. Ostali prihodi.....	36
9.12. Ostali rashodi.....	36
9.13. Dobitak pre oporezivanja.....	37
9.14. Porez na dobitak i neto dobitak.....	37
9.15. Neto dobitak po akciji.....	38
10. BILANS STANJA.....	38
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	38
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	39
10.3. Investicione nekretnine.....	40
10.4. Dugoročni finansijski plasmani.....	40
10.5. Zalihe i dati avansi.....	41
10.6. Kratkoročna potraživanja.....	41
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	41
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	42
10.10. Promene na kapitalu.....	43
10.11. Osnovni kapital.....	44
10.12. Rezerve.....	44
10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	44
10.14. Neraspoređeni dobitak.....	45
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	45
10.16. Ostale dugoročne obaveze.....	47
10.17. Kratkoročne finansijske obaveze.....	47
10.18. Obaveze iz poslovanja.....	48
10.19. Ostale kratkoročne obaveze.....	48
10.20. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja.....	49
10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	49
10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	50
10.23. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	51
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA.....	51
12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	53
13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	54

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07023022
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001505

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

ENERGOPROJEKT-Urbanizam i Arhitektura je akcionarsko društvo (u daljem tekstu Društo).

Registровано je kod Agencije za Privredne Registre, Registra privrednih društava broj BD 10782/2005 od 04.07.2005.g., registraski uložak 1-4704-00, Trgovinski sud u Beogradu.

Društvo je osnovano 24.11.1989.g.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je Inženjerska delatnost i tehničko savetovanje. Preciznije, Društvo se bavi pretežno inženjerskom delatnošću i tehničkim savetovanjem, izvodjenjem radova i inženjeringom u opremanju objekata. Pored navedene osnovne delatnosti Društvo obavlja i druge delatnosti i poslove koji doprinose efikasnijem i racionalnijem poslovanju, zaključuje Ugovore i preuzima druge pravne poslove i radnje u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti; obavlja poslove spoljnotrgovinskog prometa, uvoz-izvoz u okviru registrovane delatnosti.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u srednje pravno lice.

U Društvu je prosečan broj zaposlenih radnika, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 148 radnika i
- 2010. godine: 155 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su pojedinačni finansijski izveštaji Društva i odobreni su od strane Upravnog Odbora na sednici održanoj dana 27.02.2012. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Manasijević Dragan, dipl.ing.arh - Direktor;
- Lukić Zoran, dipl.ecc. - Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
- Petrović-Ristić Vidosava - Izvršni direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu ENERGOPROJEKT HOLDINGA. Vlasnička struktura na dan 31.12.2011.godine je sledeća: 94,40 % EP HOLDING; a 5.60 % SITNI AKCIONARI.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- **Zakon o porezu na dobit pravnih lica** (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- **Zakon o porezu na dodatu vrednost** (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- **Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike** (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- **Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike** (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- **Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike** (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011)
- **Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica** (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- **Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica** (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- **Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe** (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske

regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 29. 01.2007. godine od strane Upravnog odbora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinama, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem načela stalnosti, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinostni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od **1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar.** Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja,** korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja,** nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiiva (fer ili upotrebnna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kursa stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kursa, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2011.	31.12.2010.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 RUB	2,5163	2,5956
1 CHF	85,9121	84,4458

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa.* Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici

nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadiivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne* podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje);
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenata, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Financijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna financijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste financijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju financijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da financijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju financijskog sredstva ili financijske obaveze.

Naknado odmeravanje financijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća financijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za financijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za financijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za financijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja financijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti financijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti financijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja financijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici financijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od

datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja. Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi *Upravni odbor*.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi *Upravni odbor*.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom vrednovanja obaveza, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina**, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se

priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - **Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednoj tabeli prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci- povezana pravna lica</i>		
Energoporjekt Visokogradnja ad	28,149	156,272
Energoprojekt Industrija ad	30	0
Svega	28,179	156,272
<i>Kupci u zemlji</i>		
Gradjevinska Direkcija Srbije	9,020	9,020
JP EPS Kolubara	157	157
NIS Jugopetrol	147	147
Three,s group	50	50
Telekom Srbije	2,172	0
Enjub	1,240	1,250
Ostali	56	0
Svega	12,842	10,624
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Opstina Herceg Novi	1,337	1,128
Pakistanska ambasada	112	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Turska ambasada	563	0
Imotec Gvineja	212	1,709
Svega	2,224	2,837
UKUPNO	43,245	12,211

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	2011	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	2,030	0
30 - 60 dana od dospeća	2,339	1,709
60 - 90 dana od dospeća	0	1,128
preko 90 dana od dospeća	38,876	9,374
UKUPNO	43,245	12,211

Društvo nema nedospela potraživanja od kupaca, tj. sva potraživanja na dan 31. decembra 2011.godine su dospela na napaltu.

Takođe, tokom godine Društvo nije vršilo umanjenje vrednosti potraživanja.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranjoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je Društvo značajno izloženo valutnom riziku.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u EUR</i>		<i>Obaveze u EUR</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
251,486	1,412,109	725,000	1,600,062

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000-dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	(4,955)	(1,983)

Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunat je na sledeći način: (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor)

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) može imati značajan uticaj na promenu rezultata. S obzirom da Društvo nema promenljivih kamatnih stopa, može se zaključiti da je Društvo nije značajno izloženo kamatnom riziku.

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku će se dati kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Dobavljači –povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Visokogradnja	6,780	30
Energoprojekt Entel	190	116
Energoprojekt Industrija	126	126
Energoprojekt Energodata	244	563
Energoprojekt Oprema	0	40
Energoprojekt Energobroker	0	199
Svega	7,340	1,074
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Cepting	2,385	71
BG Vodovod i kanal.	180	43
BG Elektrane	1,521	750
Sergio	300	200
Moore Stephens	378	150
SGS	274	177
ART-IVAL	254	0
Ostali	1,693	1,405
Svega	6,985	2,796
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Inec London	115	113
Herceg Novi Biro za Urbanizam	184	0
Ostali	15	0
Svega	314	113
UKUPNO	14,639	3,985

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	195	127
30 - 60 dana od dospeća	4,167	1,074
60 - 90 dana od dospeća	2,981	1,348
preko 90 dana od dospeća	7,296	1,436
UKUPNO	14,639	3,985

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	0,4491	1,002
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	0,4298	0,9865
Gotovinski ratio likvidnosti		0,1346	0,0133
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	90,622	362

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine značajno umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da ima indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

Rukovodstvo je primenilo sledeće mere u 2011. kao i planirane u sledecem periodu:

1. Aktivnost na naplati svih dospelih potraživanja.
2. Povlačenje kredita za likvidnost.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent rentabilnosti je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	(29,712)	6,054
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	105,197	100,241
Kapital na kraju godine	75,767	105,197
Svega prosečan kapital	90,482	102,719
Stopa prinosa na sopstveni kapital	(0,33)	0,06

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, ne mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da je rizik kapitala izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	247,229	330,244
Ukupna sredstva	331,728	443,772
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,75	0,74
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	75,767	105,197
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	82,714	151,252
Svega	158,481	256,449
Ukupna sredstva	331,728	443,772
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,48	0,58

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2011.godini je na približno istom nivou kao i u 2010. Godini.

U 2011. godini udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava iznosi 0.48 što znači da Društvo jedan dinar sredstava finansira sa 0,48 dinara iz dugoročnih izvora. Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava u 2011.godini beleži smanjenje za 0,1 usled smanjenja ukupnih sredstava s jedne strane i smanjenja dugoročnih izvora, s druge strane.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	316,147	424,859
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22,153	2,390
Svega	293,994	422,469
Kapital	75,767	105,197
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	3,88	4,01

Analiza racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu Društva pokazuje da je došlo do smanjenja racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu u 2011.godini za 0.14 i to usled smanjenja neto zaduženosti Društva za 128,475 hiljada dinara i smanjenja kapitala za 29,430 hiljada dinara. Smanjenje neto zaduženosti je veće od smanjenja kapitala, tako da je racio zaduženosti u 2011. godini smanjen, što je sa aspekta Društva povoljno.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i ino tržištu. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga matičnim i zavisnim pravnim licima	508	6,660
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	73,011	98,369
Svega	73,519	105,029
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje usluga	10,487	4,083
Svega	10,487	4,083
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od pružanja usluga	26,216	12,067
Svega	26,216	12,067
UKUPNO	110,222	121,179

Najznačajniji kupac Društva je povezano pravno lice Energoprojekt Visokogradnja ad, Beograd. U 2011. godini od ukupnih prihoda od prodaje na Energoprojekt Viskogoradnju se odnosi 71,133 hiljada dinara što čini 65% ukupnih prihoda od prodaje..

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	0	80
UKUPNO	80	80

9.3. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	24	31
Troškovi ostalog materijala	1,987	2,323
Troškovi goriva i energije	3,799	3,278
UKUPNO	5,810	5,632

9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	126,323	124,364
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	22,802	21,677
Svega	149,125	146,041
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	5	0
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1,935	1,134
Ostali lični rashodi i naknade	41,368	7,493
UKUPNO	192,433	154,668

U okviru ostalih ličnih rashoda, najznačajniji su troškovi Društva po osnovu otpremnina radnika po osnovu tehnološkog viška u iznosu od 19,413 hiljada dinara i po osnovu iznajmljenih radnika u Equatorijalnu Gvineju u iznosu od 15,312 hiljada dinara.

Pored navedenog, u okviru ostalih ličnih rashoda iskazani su i troškovi po osnovu solidarne pomoći, troškovi službenih putovanja, troškovi viza i dr.

9.5. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1,898	1,471
Amortizacija nekretnina	3,363	3,363
Amortizacija postrojenja i opreme	1,395	1,425
UKUPNO	6,656	6,259

9.6. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0	1,545
UKUPNO	0	1,545

U 2011. godini Društvo nema dodatne troškove rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u skladu sa obračunom rezervisanja na dan 31. decembra 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova), detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.7. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	9,861	5,092
Troškovi transportnih usluga	1,219	1,060
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1,816	5.960
Troškovi reklame i propagande	117	101
Troškovi ostalih usluga	4,768	5,203
UKUPNO	17,781	17,416

Troškovi usluga na izradi učinaka u 2011. godine iznose 9,861 hiljada dinara, od čega se najveći deo odnosi na troškove naknada po autorskim ugovorima i troškovi kooptantskih usluga. U pitanju su troškovi angažovanja fizičkih lica, koje zastupa agencija Proautor d.o.o., Beograd, na izradi idejnih rešenja, projektne dokumentacije i slično, a na projektima na kojima je Društvo angažovano. Kooperativne usluge se odnose na usluge pružene od strane dobavljača Cepting Centar za projektovanje i inženjering doo, Beograd a vezano za projekat zaštite od požara za objekat Ambasade i konzulata Republike Turske i projekat zaštite od požara za Hotelski kompleks Aktau.

U okviru troškova transportnih usluga, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. godini 512 hiljada RSD; u 2010. godini 1.241 hiljada RSD) i zgrade (u 2011. godini 1.304 hiljada RSD; u 2010. godini 4.708 hiljada RSD).

U okviru troškova ostalih usluga najznačajniji deo se odnosi na komunalne usluge u koje spadaju troškovi grejanja, vode, čišćenja i dr. (u 2011. godini 4.767 hiljada RSD; u 2010. godini 5.203 hiljada RSD).

9.8. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi neproizvodnih usluga	2,339	13,402
Troškovi reprezentacije	462	438
Troškovi premija osiguranja	393	371
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	1,121	590
Troškovi članarina	563	559
Troškovi poreza	4,927	5,413
Ostali nematerijalni troškovi	6,190	976
UKUPNO	15,995	21,749

U okviru troškova neproizvodnih usluga iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo troškova premije osiguranja se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini.393 hiljada RSD; u 2010. godini 371 hiljada RSD)

Od ukupno iskazanih troškova platnog prometa i bankarskih usluga: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini.1.121 hiljada RSD (u 2010. godini 590 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru troškova poreza iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu (u 2011. godini.1.011 hiljada RSD; u 2010. godini 1.030 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

9.9. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	74	1,339
Svega	74	1,339
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	7,330	1,431
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2,807	10,315
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	1,440	3,019
Svega	11,577	14,765
Prihodi od efekata valutne klauzule	0	9
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	500	0
UKUPNO	12,151	16,113

9.10. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	7,807	22,241
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	484	3,180
Rashodi od kamate po drugim osnovama	12,125	11,741
Svega	20,416	37,162

<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	6,065	22,239
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	8,490	3,180
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	2,512	1,724
Svega	17,067	27,143
Rashodi od efekata valutne klauzule	0	847
UKUPNO	37,483	39,733

9.11. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	1,426	0
Naplaćena otpisana potraživanja	0	3,755
Prihodi od smanjenja obaveza	129,235	112,467
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	8	35
Ostali nepomenuti prihodi	1	28
Svega	130,670	116,285
UKUPNO OSTALI PRIHODI	130,670	116,285

Prihodi od smanjenja obaveza se odnose na otpis potraživanja matičnog društva Energopojekt Holding po osnovu kratkorčnih i dugoročnih obaveza Društva.

Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti nastali su usled prodaje akcija Hipotekarne banke Podgorica i akcija Hotela Bela Ladja.

9.12. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	55	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	0	234
Ostali nepomenuti rashodi	6133	194
Svega	6188	428
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	6	0
Svega	6	0
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	460	428
UKUPNO	6194	428

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na usaglasenje sa EP Visokogradnja fakture za popravku krova 5.734 hiljade RSD iz ranijih g. i trosak Predstavnistva Moskva; manje refundirana bolovanja (u 2011. godini 399 hiljada RSD, a u 2010. godini 194 hiljada RSD).

9.13. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	110,222	121,259
Poslovni rashodi	238,675	207,269
Poslovni rezultat	(128,453)	(86,010)
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	12,151	16,113
Finansijski rashodi	37,483	39,733
Finansijski rezultat	(25,332)	(23,620)
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	130,670	116,285
Ostali rashodi	6194	428
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	124,476	115,857
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Rashod		0
Neto efekat		0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	253,043	253,657
UKUPNI RASHODI	282,352	247,430
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	(29,309)	6,227

9.14. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	(29,309)	6,227
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	15,674	3,676
Kapitalni dobitci/gubici iskazani u bilansu uspeha	1,426	0
Oporeziva dobit	(12,209)	9,903
Kapitalni dobitci/gubici obračunati u skladu sa zakonom	1,426	0
Poreska osnovica	1,426	9,903
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	142	0
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	0	9,903
Obračunati porez po umanjenju	142	0
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	(29,309)	0
Poreski rashod perioda	403	173
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	403	173

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Kapitalni dobitak je nastao po osnovu prodaje akcija hiptekarne banke Podgorica i akcija Hotela Bela Ladja u ukupnom iznosu 1.426 hiljada dinara.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanjena poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2011. godine. 2,727 hiljada RSD, dok je na kraju 2010. godine iznosio 2,727 hiljada RSD.

9.15. Neto dobitak/gubitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	(29,712)	6,054
Prosečan broj akcija tokom godine	67,263	67,263
Neto dobitak/gubitak po akciji u dinarima	(0,44)	0,09

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Koncesije patenti i sl	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)	1,196	90	9,935	11,221
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	4,220	4,220
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1,196	90	13,555	15,441
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)	0	90	7,912	8,002
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0
Amortizacija za 2011. godinu	0	0	1,899	1,899
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1,196	90	9,811	9,901
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.	1,196	0	2,023	3,219
Stanje 31.12.2011.	1,196	0	4,344	5,540

U toku 2011. godine nabavke se odnose na licencu autocad 2011 Multi Lang i Softver za racunarsku opremu (windows server CAL 2008, Win Wista Bsness ALNG).

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Investiciona nekretnina	Grad. Objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekretn., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2011.)	60,639	258,680	39,882	0	0	359,201
Korekcije početnog Stanja-kursna r.	0	0	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	632	0	0	632
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	60,639	258,680	40,514	0	0	359,833
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2011.)	0	66,453	36,988	0	0	103,441
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0	0	0
Amortizacija za 2011. godinu	0	3,363	859	0	0	4,222
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0	0	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Krajnje stanje (31.12.2011.)	0	69,816	37,847	0	0	107,663
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2011.	60,639	192,227	2,894	0	0	255,760
Krajnje stanje 31.12.2011.	60,639	188,864	2,667	0	0	252,170

Na dan 31. decembra 2011. godine ukupna nabavna vrednost osnovnih sredstava Društva koja su u celosti otpisana iznosi 35,930 hiljada dinara.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Revalorizovana vrednost</i>		
Početno stanje (01. januara)	60,639	60,639
Krajnje stanje (31. decembra)	60,639	60,639

Fer vrednost investicionih nekretnina na dan 31. decembra 2011. godine je iznosila 60,639 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: postojeći uslovi rentiranja, procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energoprojekt Garant	0	400
Svega	0	400
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
Hipotekarna Banka Podgorica	0	3,798
Hotel Bela Ladja	0	624
Svega	0	4,222
UKUPNO	0	4,822
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	125	617
Svega	125	617
UKUPNO	125	5,839

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima potiču pre 1992. godine. Rata se povećava ukoliko rastu cene na malo (7% u 2011. godini, odnosno 6% u 2010. godini.)

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dati avansi	4	7
Minus: ispravka vrednosti	0	0
UKUPNO	4	7

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – ostala povezana pravna lica	28,178	157,502
Kupci u zemlji	12,842	9,375
Kupci u inostranstvu	2,224	2,837
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	43,244	169,714
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	0	294
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	294
<i>Druge potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	68	0
Potraživanja od zaposlenih	0	577
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	182	182
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	7,897	7,738
Minus: Ispravka vrednosti	(6,486)	(6,807)
Svega	1,661	1,690
UKUPNO	44,906	171,698

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekući računi (dinarski)	3,592	181
Tekući računi (devizni)	1,561	2,209
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	17,000	0
UKUPNO	22,153	2,390

U okviru tekućih dinarskih i deviznih računa Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (na dinarskim računima Banka Intesa, Alpha Bank, Komercijalna banka).
- na deviznim računima (Banka Intesa)

Kratkoročno oročeni depoziti u iznosu od 17,000 hiljada dinara odnose se na oročena sredstva kod Banka Intesa ad, Beograd po ugovoru od dana 16. decembra 2011. godine. Sredstva su oročena na period od 31 dan . Kamatna stopa na oročena sredstva iznosi 9,9% na godišnjem nivou.

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost	3,653	2,487
Unapred plaćeni troškovi	0	5
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	437	27
Potraživanja za nefakturisani prihod	2,628	2,628
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	112	112
UKUPNO	6,830	5,259

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010.godine	41,030		22	5,156	50,230	(279)	9,038	-	-	105,197
Ispravka greške i promena računovodstvene politike	-			-						-
Korigovano početno stanje	41,030		22	5,156	50,230	(279)	9,038	-		105,197
Povećanje osnovnog kapitala	-				126	279	1,257	(29,712)		(28,050)
Smanjenje osnovnog kapitala	-				(1,380)					(1,380)
Neto dobitak tekućeg perioda	-									-
Raspodela dobiti	-									-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija	-									-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2011.godinu	-									-
Stanje 31.12.2011.godine	41,030	0	22	5,156	48,976	-	10,295	(29,712)	-	75,767

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	41,030	41,030
Ostali osnovni kapital	34,737	64,167
UKUPNO	75,767	105,197

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija	22	22
Zakonske rezerve	5,156	5,156
UKUPNO	5,178	5,178

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Revalorizacione rezerve	48,976	50,230
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	0	153
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	(432)
UKUPNO	48,976	49,951

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.14. Neraspoređeni dobitak / gubitak

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje na dan 01.01.	9,038	690
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	1,257	1,257
Ostalo	0	864
Dobit tekuće godine	0	6,227
Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra	10,295	9,038
Gubitak na dan 31. decembra	(29,712)	0

U toku 2012. godine Upravni odbor će razmatrati mogućnost eventualnog pokrića ostvarenog gubitaka iz neraspoređenog dobitka ranijih godina.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	6,849	10,582
UKUPNO	6,849	10,582

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavljala količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10%.*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosisima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	75,865	140,670
UKUPNO	75,865	140,670

Dugoročan kredit je dobijen od maticnog preduzeca Energopojekt Holding na rok od 5 godina.

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	0	41,334
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	5,700	5,700
Kratkoročni krediti u zemlji-Banka Intesa	50,004	49,265
UKUPNO	55,704	96,299

Detaljnije informacije o obavezama po kratkoročnim kreditima su prikazane u narednoj tabeli.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Banka	Val	Datum odobrenja	Datum dospeća	Godišnja kamatna stopa	Način otplate	Preostali dug u 000 RSD	Obezbeđenje
Banka Intesa	RSD	12.10.2011.	12.10.2012.	Belibor 3M + 2.25% godišnje	3 meseca grejs period, otplata potom na 9 mesecnih rata	50.000	Jemsto EP Holdinga Jemstvo EP Visokogradnja
UKUPNO						50.000	

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	27,553	25,654
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	7,330	1074
Dobavljači u zemlji	6,985	2,796
Dobavljači u inostranstvu	314	128
Obaveze iz specifičnih poslova	24,732	24,851
UKUPNO	66,914	54,503

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 3 do 30 dana.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19 Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	19,438	14,327
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	1,491	10,006
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	148	148
Obaveze prema zaposlenima	19,326	1,239
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	112	66
Ostale obaveze	290	2,031
UKUPNO	40,805	27,817

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na otpremnine zaposlenima koji su po cl.61 Kolektivnog Ugovora proglašeni tehnološkim viškom.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	1,092	373
Svega	1,092	373
UKUPNO	1,092	373

10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Odložene poreske obaveze	8,732	8,331
Neto poreska sredstva/obaveze	8,732	8,331

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	8,331	8,504
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	8,732	8,331
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(403)	(173)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata (gubitka) Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

U obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2011. godini prikazalo iznos od 2.727 hiljada dinara (u 2010. godini 2.727 hiljada dinara), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

Godina nastanka poreskog kredita	Godina isteka poreskog kredita	u 000 dinara	
		2011.	2010.
2006.	2016.	2,727	2,727
UKUPNO		2,727	2,727

10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine .

Od ukupno 8 domaćih kupaca, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 12,842 hiljade RSD, usaglašeno je 1,545 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

Od ukupno 5 inostranih kupaca, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 2,224 hiljada RSD, usaglašeno je 0 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki	u 000 dinara
<i>Domaći Kupci</i>	
Gradjevniska direkcija Srbije	9,021
Telekom Srbije ad, Beograd	2,172
Komercijalna banka ad, Beograd	55
THREE S GROUP	50

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Svega	11,298
<i>Inostrani kupci</i>	
Opština Herceg Novi	1,337
Combiance BV (Embassy of Trukey)	563
Immotec Gvineja	212
EMBASSY OF PAKISTAN	112
Svega	2,224
UKUPNO	13,522

Društvo je izvršilo usaglašavanje obaveza sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 7 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 5,119 hiljada RSD, usaglašeno je 5,119 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

Od ukupno primljenih 0 Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 0 hiljada RSD, usaglašeno je 0 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2011	2010
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene jemstva –Energoprojekt Holding , Energoprojekt Visokogradnja	50,000	50,000
Svega	50,000	50,000
UKUPNO	50,000	50,000

Kao instrument obezbeđenja kredita za likvidnost po osnovu ugovora sa Banka Intesa ad, Beograd od 12.10.2011. godine u iznosu od 50,000 hiljada dinara, zaključen je Ugovor o pristupanju duga broj 0308267.3-1 sa povezanim licima Energoprojekt Holding i Ugovor o pristupanju duga broj 0308267.3-2 sa povezanim društvom Energoprojekt Viskogradnja.

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta,

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Energoprojekt Holding	508	2,926
Energopojekt Visokogradnja	71,132	100,922
Energoprojekt Oprema	1,853	0
Energopojekt Industrija	26	7
Energopojekt Entel	0	1,174
Svega	74,119	105,022
<i>Rashodi</i>		
Nabavna vrednost prodane robe		
Energopojekt Energodata	665	2,209
Svega	665	2,209

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Energopojekt Viskogradnja	28,149	156,272
Energopojekt Industrija	30	0
Svega	28,179	156,272
<i>Obaveze</i>		
Energopojekt Holding	75,865	190,934
Energopojekt Viskogradnja	30,583	24,352
Energopojekt Industrija	13,338	10,187
Energopojekt Entel	190	116
Energopojekt Energodata	244	562
Svega	120,220	226,151

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja**, u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	10,610	6,637
Svega	10,610	6,637

12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna obaveza po osnovu sudskih sporova se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2011. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	9	0	9
UKUPNO	9	0	
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	17,001	0	17,001
UKUPNO	17,001	0	17,001

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Vladimir Markovic	Isplata devizne zarade 10.147,80 usd	821
B.Lakčević, V.Perić, D.Pantić, Ivan Pantić	Isplata devizne zarade 87.678,09 usd	7,090
Milan Raonić	U toku postupak žalbe	323
Ljiljana Bakić	Doprinosi PIO, naknada štete	587
Miroslav Stefanović	U toku postupak žalbe	189
Gordana Rodić	Sudsko poravnanje	240
Sanja Topolovački	U toku postupak žalbe	83
Dragoljub Bakić	Doprinosi PIO naknada štete	668
Milan Raonić	Tužba po više osnova	7,000

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	1	0	1
UKUPNO	1		1
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	1,523		1,523
UKUPNO	1,523		1,523

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Miodrag Cvijić	Postupak izvršenja	1,523

13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma Bilansa Stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
20.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Lukić Zoran, dipl.ecc.

Generalni direktor/direktor

Manasijević Dragan, dipl.ing.arh.

II IZVEŠTAJ REVIZORA (u celosti)

**“ENERGOPROJEKT URBANIZAM I
ARHITEKTURA” a.d., BEOGRAD**

Finansijski izveštaji za 2011. godinu

i

Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva “Energoprojekt Urbanizam i Arhitektura” a.d., Beograd,

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja Društva “Energoprojekt Urbanizam i Arhitektura” a.d., Beograd (u daljem tekstu “Društvo”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva Društva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji (“Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 46/2006 i 111/2009), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg revizijskog mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2011. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (Nastavak)

Akcionarima Društva "Energoprojekt Urbanizam i Arhitektura" a.d., Beograd,

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na sledeće pitanje:

Društvo je u toku 2011. godine iskazalo neto gubitak u iznosu od RSD 29,712 hiljada, a kratkoročne obaveze Društva su veće od obrtno imovine za iznos od RSD 90,622 hiljada. Prema usvojenom planu poslovanja, planirani dobitak Društva za 2012. godinu iznosi nula dinara. Ove informacije i činjenice ukazuju na postojanje materijalno značajnih neizvesnosti koje izazivaju značajnu sumnju da će Društvo biti u stanju da nastavi sa poslovanjem po načelu stalnosti pravnog lica bez finansijske pomoći većinskog vlasnika Energoprojekt Holding a.d., Beograd. Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni po principu načela stalnosti poslovanja i ne sadrže nikakva obelodanjivanja ili korekcije po ovom osnovu. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po ovom pitanju.

Ostalo

Godišnji finansijski izveštaji Društva za 2010. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izveštaju od 9. marta 2011. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske izveštaje.

Beograd, 16. mart 2012.godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

BILANS STANJA

7005008303132

na dan **31.12.2011. godine**

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		257835	264418
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1.	5540	3219
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		252170	255760
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	10.2.	191531	195121
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	10.3.	60639	60639
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		125	5439
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010	10.4.	0	4822
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	10.4.	125	617
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		73893	179354
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.5.	4	7
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015	1	73889	179347
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.6.	44724	171516
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.6.	182	182
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.7. 10.8.	22153	2390

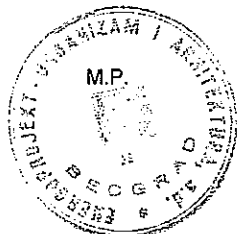
Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.9.	6830	5259
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		331728	443772
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		331728	443772
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		50000	50000
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	10.10.	75767	105197
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11.	41030	41030
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.12.	5178	5178
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13.	48976	50230
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106	10.13.	0	153
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107	10.13.	0	432
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14.	10295	9038
35	VIII. GUBITAK	109	10.14.	29712	0
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		247229	330244
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15.	6849	10582
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		75865	140670
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115	10.16.	75865	140670
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		164515	178992
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	10.17.	55704	96299
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.18.	66914	54503
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.18.	40805	27817
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20	1092	373
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	121.	8732	8331
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		331728	443772
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		50000	50000

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj		100001505 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3		19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

BILANS USPEHA

7005008303149

u period 01.01.2011 do 31.12.2011

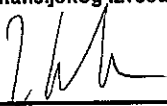
- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	P.O.Z.I.C.I.J.A	AOP	Napomena broj	I.z.n.o.s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		110222	121259
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	110222	121179
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.2.	0	80
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		238675	207269
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.3.	5810	5632
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.4.	192433	154668
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.5. i 9.6.	6656	7804
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.7. i 9.8.	33776	39165
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213			
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214		128453	86010
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.9.	12151	16113
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.10.	37483	39733
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.11.	130670	116285
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.12.	6194	428
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.13	0	6227
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220	9.13	29309	0
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun:	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		0	6227
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		29309	0
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225			
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		403	173
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		0	6054
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230		29712	0
	Ä...Ä: NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005008303156

u periodu od **01.01.2011. do 31.12.2011. godine**

- u hiljadama dinara

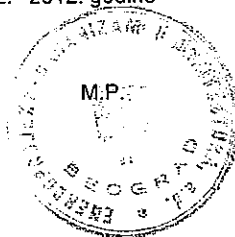
P O Z I C I J A	AOP	I z n o s	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	209521	190720
1. Prodaja i primljeni avansi	302	203645	182721
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	74	1336
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5802	6663
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	242901	197315
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	33077	17503
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	192031	162240
3. Placene kamate	308	12124	6287
4. Porez na dobitak	309		
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	5669	11285
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311		
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	33380	6595
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	6152	0
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	6152	0
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	5440	27
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	5440	27
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	712	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	0	27

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	122531	71275
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	122531	71275
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	70100	79591
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	70100	79591
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	52431	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	8316
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	338204	261995
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	318441	276933
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	19763	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	14938
Ä...Ä. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	2390	17328
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342		
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	22153	2390

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005008303170

u periodu od **01.01.2011. do 31.12.2011. godine**

- u hiljadama dinara

Red br.	O.P.I.S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	AOP	Ostali kapital (racun 309)	AOP	Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija (racun 320)
			2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	401	41030	414		427		440	22
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	404	41030	417		430		443	22
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	407	41030	420		433		446	22
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	410	41030	423		436		449	22
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	413	41030	426		439		452	22

Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	453	5156	466	51470	479	2305	492	432
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	456	5156	469	51470	482	2305	495	432
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470	125	483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	1365	484	2152	497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	459	5156	472	50230	485	153	498	432
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	462	5156	475	50230	488	153	501	432
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	126	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1380	490	153	503	432
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	465	5156	478	48976	491		504	

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	505	29522	518	28832	531		544	100241
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	508	29522	521	28832	534		547	100241
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	8348	522		535		548	8473
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	28832	523	28832	536		549	3517
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	511	9038	524		537		550	105197
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	514	9038	527		540		553	105197
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	1257	528	29712	541		554	1383
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516		529		542		555	31677
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	517	10295	530	29712	543		556	75767

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u>	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2010</u> (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2011</u> (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **ENERGOPROJEKT-URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

STATISTICKI ANEKS

7005008303163

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	148	155

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	11221	8002	3219
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	4220	XXXXXXXXXXXX	4220
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	0	XXXXXXXXXXXX	1899
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15441	9901	5540
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	359201	103441	255760
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	632	XXXXXXXXXXXX	632
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	0	XXXXXXXXXXXX	4222
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	359833	107663	252170

III STRUKTURA ZALIIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	4	7
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	4	7

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	41030	41030
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632		
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	41030	41030

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	67263	67263
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	41030	41030
	2. Prilortetne akcije			
	2.1. Broj prloritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prloritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	41030	41030

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O.P.I.S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	43244	171516
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	42182	54503
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	3149	4482
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	62641	46523
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	89532	89097
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	13726	13590
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	23065	21677
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	1984	7728
	12. Kontrolni zblr (od 639 do 649)	650	279523	409116

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O.P.I.S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troskovi goriva i energije	651	3799	3278
520	2. Troskovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	126322	124364
521	3. Troskovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	22802	21677
522, 523, 524 i 525	4. Troskovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	5	0
526	5. Troskovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1936	1134
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	41368	7493
53	7. Troskovi proizvodnih usluga	657	17780	17416
533, deo 540 i deo 525	8. Troskovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troskovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troskovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troskovi amortizacije	661	6656	6259
552	12. Troskovi premija osiguranja	662	393	371
553	13. Troskovi platnog prometa	663	1121	590

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	563	559
555	15. Troškovi poreza	665	4926	4523
556	16. Troškovi doprinosa	666	0	891
562	17. Rashodi kamata	667	12125	11741
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	12609	11741
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	12609	11741
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu covekove sredine i za sportske namene	670	399	194
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	265413	223972

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	74	1339
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	74	1339
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	148	2678

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1.	2.	3.	4.
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrvice tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U BEOGRADU dana 13.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

„ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	4
3. VLASNIČKA STRUKTURA	4
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	6
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	7
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	8
7.1. Procenjivanje	9
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	9
7.3. Prihodi	10
7.4. Rashodi	10
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	11
7.6. Porez na dobitak	11
7.7. Nematerijalna ulaganja	12
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	13
7.9. Finansijski lizing	13
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.12. Investicione nekretnine	15
7.13. Zalihe	16
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	17
7.15. Finansijski instrumenti	17
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19
7.17. Kratkoročna potraživanja	19
7.18. Finansijski plasmani	20
7.19. Obaveze	21
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	21
7.21. Naknade zaposlenima	23
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	24
8.1. Kreditni rizik	25
8.2. Tržišni rizik	26
8.3. Rizik likvidnosti	29
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	30
9. BILANS USPEHA	32
9.1. Prihodi od prodaje	32
9.2. Ostali poslovni prihodi	32
9.3. Troškovi materijala	32
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	33
9.5. Troškovi amortizacije	33
9.6. Troškovi rezervisanja	33
9.7. Troškovi proizvodnih usluga	34

9.8. Nematerijalni troškovi.....	34
9.9. Finansijski prihodi.....	35
9.10. Finansijski rashodi.....	35
9.11. Ostali prihodi.....	36
9.12. Ostali rashodi.....	36
9.13. Dobitak pre oporezivanja.....	37
9.14. Porez na dobitak i neto dobitak.....	37
9.15. Neto dobitak po akciji.....	38
10. BILANS STANJA.....	38
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	38
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	39
10.3. Investicione nekretnine.....	40
10.4. Dugoročni finansijski plasmani.....	40
10.5. Zalihe i dati avansi.....	41
10.6. Kratkoročna potraživanja.....	41
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	41
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	42
10.10. Promene na kapitalu.....	43
10.11. Osnovni kapital.....	44
10.12. Rezerve.....	44
10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	44
10.14. Neraspoređeni dobitak.....	45
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	45
10.16. Ostale dugoročne obaveze.....	47
10.17. Kratkoročne finansijske obaveze.....	47
10.18. Obaveze iz poslovanja.....	48
10.19. Ostale kratkoročne obaveze.....	48
10.20. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja.....	49
10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	49
10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	50
10.23. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	51
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA.....	51
12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	53
13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	54

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07023022
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001505

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

ENERGOPROJEKT-Urbanizam i Arhitektura je akcionarsko društvo (u daljem tekstu Društo).

Registrovano je kod Agencije za Privredne Registre, Registra privrednih društava broj BD 10782/2005 od 04.07.2005.g., registraski uložak 1-4704-00, Trgovinski sud u Beogradu.

Društvo je osnovano 24.11.1989.g.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je Inženjerska delatnost i tehničko savetovanje. Preciznije, Društvo se bavi pretežno inženjerskom delatnošću i tehničkim savetovanjem, izvođenjem radova i inženjeringom u opremanju objekata. Pored navedene osnovne delatnosti Društvo obavlja i druge delatnosti i poslove koji doprinose efikasnijem i racionalnijem poslovanju, zaključuje Ugovore i preuzima druge pravne poslove i radnje u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti; obavlja poslove spoljnotrgovinskog prometa, uvoz-izvoz u okviru registrovane delatnosti.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 148 radnika i
- 2010. godine: 155 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane Upravnog Odbora na sednici održanoj dana 27.02.2012. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Manasijević Dragan, dipl.ing.arh - Direktor;
- Lukić Zoran, dipl.ecc. - Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
- Petrović-Ristić Vidosava - Izvršni direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu ENERGOPROJEKT HOLDINGA . Vlasnička struktura na dan 31.12.2011.godine je sledeća: 94,40 % EP HOLDING; a 5.60 % SITNI AKCIONARI.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011)
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske

regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 29. 01.2007. godine od strane Upravnog odbora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljivanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar.** Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja,** korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja,** nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknađiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2011.	31.12.2010.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 RUB	2,5163	2,5956
1 CHF	85,9121	84,4458

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjena navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa.* Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici

nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjenje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjenje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alokira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alokira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alokira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otudjenje);
- i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovorim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom preina potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Financijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna financijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste financijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju financijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da financijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju financijskog sredstva ili financijske obaveze.

Naknado odmeravanje financijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća financijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za financijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za financijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za financijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja financijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti financijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti financijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja financijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici financijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od

datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja. Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Upravni odbor**.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Upravni odbor**.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjaju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina**, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se

priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da

obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednoj tabeli prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci- povezana pravna lica</i>		
Energoporjekt Visokogradnja ad	28,149	156,272
Energoprojekt Industrija ad	30	0
Svega	28,179	156,272
<i>Kupci u zemlji</i>		
Gradjevinska Direkcija Srbije	9,020	9,020
JP EPS Kolubara	157	157
NIS Jugopetrol	147	147
Three,s group	50	50
Telekom Srbije	2,172	0
Enjub	1,240	1,250
Ostali	56	0
Svega	12,842	10,624
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Opstina Herceg Novi	1,337	1,128
Pakistanska ambasada	112	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Turska ambasada	563	0
Imotec Gvineja	212	1,709
Svega	2,224	2,837
UKUPNO	43,245	12,211

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	2,030	0
30 - 60 dana od dospeća	2,339	1,709
60 - 90 dana od dospeća	0	1,128
preko 90 dana od dospeća	38,876	9,374
UKUPNO	43,245	12,211

Društvo nema nedospela potraživanja od kupaca, tj. sva potraživanja na dan 31. decembra 2011.godine su dospela na naplatu.

Takođe, tokom godine Društvo nije vršilo umanjenje vrednosti potraživanja.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je Društvo značajno izloženo valutnom riziku.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u EUR</i>		<i>Obaveze u EUR</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
251,486	1,412,109	725,000	1,600.062

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i uskladuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	(4,955)	(1,983)

Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunat je na sledeći način: (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor)

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) može imati značajan uticaj na promenu rezultata. S obzirom da Društvo nema promenljivih kamatnih stopa, može se zaključiti da je **Društvo nije značajno izloženo kamatnom riziku.**

Vežano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku će se dati kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Dobavljači –povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Visokogradnja	6,780	30
Energoprojekt Entel	190	116
Energoprojekt Industrija	126	126
Energoprojekt Energodata	244	563
Energoprojekt Oprema	0	40
Energoprojekt Energobroker	0	199
Svega	7,340	1,074
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Cepting	2,385	71
BG Vodovod i kanal.	180	43
BG Elektrane	1,521	750
Sergio	300	200
Moore Stephens	378	150
SGS	274	177
ART-IVAL	254	0
Ostali	1,693	1,405
Svega	6,985	2,796
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Inec London	115	113
Herceg Novi Biro za Urbanizam	184	0
Ostali	15	0
Svega	314	113
UKUPNO	14,639	3,985

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	195	127
30 - 60 dana od dospeća	4,167	1,074
60 - 90 dana od dospeća	2,981	1,348
preko 90 dana od dospeća	7,296	1,436
UKUPNO	14,639	3,985

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takode, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	0,4491	1,002
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	0,4298	0,9865
Gotovinski ratio likvidnosti		0,1346	0,0133
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	90,622	362

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine značajno umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **ima indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.**

Rukovodstvo je primenilo sledeće mere u 2011. kao i planirane u sledecem periodu:

1. Aktivnost na naplati svih dospelih potraživanja.
2. Povlačenje kredita za likvidnost.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	(29,712)	6,054
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	105,197	100,241
Kapital na kraju godine	75,767	105,197
Svega prosečan kapital	90,482	102,719
Stopa prinosa na sopstveni kapital	(0.33)	0.06

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, ne mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da je rizik kapitala izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	247,229	330,244
Ukupna sredstva	331,728	443,772
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,75	0,74
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	75,767	105,197
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	82,714	151,252
Svega	158,481	256,449
Ukupna sredstva	331,728	443,772
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,48	0,58

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2011.godini je na približno istom nivou kao i u 2010. Godini.

U 2011. godini udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstva iznosi 0,48 što znači da Društvo jedan dinar sredstava finansira sa 0,48 dinara iz dugoročnih izvora. Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava u 2011.godini beleži smanjenje za 0,1 usled smanjenja ukupnih sredstava s jedne strane i smanjenja dugoročnih izvora, s druge strane.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	316,147	424,859
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22,153	2,390
Svega	293,994	422,469
Kapital	75,767	105,197
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	3,88	4,01

Analiza racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu Društva pokazuje da je došlo do smanjenja racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu u 2011.godini za 0,14 i to usled smanjenja neto zaduženosti Društva za 128,475 hiljada dinara i smanjenja kapitala za 29,430 hiljada dinara. Smanjenje neto zaduženosti je veće od smanjenja kapitala, tako da je racio zaduženosti u 2011. godini smanjen, što je sa aspekta Društva povoljno.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i ino tržištu. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga matičnim i zavisnim pravnim licima	508	6,660
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	73,011	98,369
Svega	73,519	105,029
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje usluga	10,487	4,083
Svega	10,487	4,083
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od pružanja usluga	26,216	12,067
Svega	26,216	12,067
UKUPNO	110,222	121,179

Najznačajniji kupac Društva je povezano pravno lice Energoprojekt Visokogradnja ad, Beograd. U 2011. godini od ukupnih prihoda od prodaje na Energoprojekt Viskogoradnju se odnosi 71,133 hiljada dinara što čini 65% ukupnih prihoda od prodaje..

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	0	80
UKUPNO	80	80

9.3. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	24	31
Troškovi ostalog materijala	1,987	2,323
Troškovi goriva i energije	3,799	3,278
UKUPNO	5,810	5,632

9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	126,323	124,364
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	22,802	21,677
Svega	149,125	146041
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	5	0
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1,935	1,134
Ostali lični rashodi i naknade	41,368	7,493
UKUPNO	192,433	154,668

U okviru ostalih ličnih rashoda, najznačajniji su troškovi Društva po osnovu otpremnina radnika po osnovu tehnološkog viška u iznosu od 19,413 hiljada dinara i po osnovu iznajmljenih radnika u Equatorijalnu Gvineju u iznosu od 15,312 hiljada dinara.

Pored navedenog, u okviru ostalih ličnih rashoda iskazani su i troškovi po osnovu solidarne pomoći, troškovi službenih putovanja, troškovi viza i dr.

9.5. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1,898	1,471
Amortizacija nekretnina	3,363	3,363
Amortizacija postrojenja i opreme	1,395	1,425
UKUPNO	6,656	6,259

9.6. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0	1,545
UKUPNO	0	1,545

U 2011. godini Društvo nema dodatne troškove rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u skladu sa obračunom rezervisanja na dan 31. decembra 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova), detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.7. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	9,861	5,092
Troškovi transportnih usluga	1,219	1,060
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1,816	5,960
Troškovi reklame i propagande	117	101
Troškovi ostalih usluga	4,768	5,203
UKUPNO	17,781	17,416

Troškovi usluga na izradi učinaka u 2011. godine iznose 9,861 hiljada dinara, od čega se najveći deo odnosi na troškove naknada po autorskim ugovorima i troškovi kooptantskih usluga. U pitanju su troškovi angažovanja fizičkih lica, koje zastupa agencija Proautor d.o.o., Beograd, na izradi idejnih rešenja, projektne dokumentacije i slično, a na projektima na kojima je Društvo angažovano. Kooperatnske usluge se odnose na usluge pružene od strane dobavljača Cepting Centar za projektovanje i inženjering doo, Beograd a vezano za projekat zaštite od požara za objekat Ambasade i konzulata Republike Turske i projekat zaštite od požara za Hotelski kompleks Aktau.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. godini 512 hiljada RSD; u 2010. godini 1.241 hiljada RSD) i zgrade (u 2011. godini 1.304 hiljada RSD; u 2010. godini 4.708 hiljada RSD).

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na komunalne usluge u koje spadaju troškovi grejanja, vode, čišćenja i dr. (u 2011. godini 4.767 hiljada RSD; u 2010. godini 5.203 hiljada RSD).

9.8. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi neproizvodnih usluga	2,339	13,402
Troškovi reprezentacije	462	438
Troškovi premija osiguranja	393	371
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	1,121	590
Troškovi članarina	563	559
Troškovi poreza	4,927	5,413
Ostali nematerijalni troškovi	6,190	976
UKUPNO	15,995	21,749

U okviru **troškova ueproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini.393 hiljada RSD; u 2010. godini 371 hiljada RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini.1.121 hiljada RSD (u 2010. godini 590 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu (u 2011. godini.1.011 hiljada RSD; u 2010. godini 1.030 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

9.9. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	74	1,339
Svega	74	1,339
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	7,330	1,431
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2,807	10,315
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	1,440	3,019
Svega	11,577	14,765
Prihodi od efekata valutne klauzule	0	9
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	500	0
UKUPNO	12,151	16,113

9.10. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	7,807	22,241
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	484	3,180
Rashodi od kamate po drugim osnovama	12,125	11,741
Svega	20,416	37,162

<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	6,065	22,239
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	8,490	3,180
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	2,512	1,724
Svega	17,067	27,143
Rashodi od efekata valutne klauzule	0	847
UKUPNO	37,483	39,733

9.11. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	1,426	0
Naplaćena otpisana potraživanja	0	3,755
Prihodi od smanjenja obaveza	129,235	112,467
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	8	35
Ostali nepomenuti prihodi	1	28
Svega	130,670	116,285
UKUPNO OSTALI PRIHODI	130,670	116,285

Prihodi od smanjenja obaveza se odnose na otpis potraživanja matičnog društva Energopojekt Holding po osnovu kratkoročnih i dugoročnih obaveza Društva.

Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti nastali su usled prodaje akcija Hipotekarne banke Podgorica i akcija Hotela Bela Ladja.

9.12. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	55	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	0	234
Ostali nepomenuti rashodi	6133	194
Svega	6188	428
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	6	0
Svega	6	0
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	460	428
UKUPNO	6194	428

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na usaglasenje sa EP Visokogradnja fakture za popravku krova 5.734 hiljade RSD iz ranijih g. i trosak Predstavnistva Moskva; manje refundirana bolovanja (u 2011. godini 399 hiljada RSD, a u 2010. godini 194 hiljada RSD).

9.13. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	110,222	121,259
Poslovni rashodi	238,675	207,269
Poslovni rezultat	(128,453)	(86,010)
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	12,151	16,113
Finansijski rashodi	37,483	39,733
Finansijski rezultat	(25,332)	(23,620)
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	130,670	116,285
Ostali rashodi	6194	428
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	124,476	115,857
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Rashod		0
Neto efekat		0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	253,043	253,657
UKUPNI RASHODI	282,352	247,430
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	(29,309)	6,227

9.14. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	(29,309)	6,227
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	15,674	3,676
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	1,426	0
Oporeziva dobit	(12,209)	9,903
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	1,426	0
Poreska osnovica	1,426	9,903
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	142	0
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	0	9,903
Obračunati porez po umanjenju	142	0
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	(29,309)	0
Poreski rashod perioda	403	173
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	403	173

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Kapitalni dobitak je nastao po osnovu prodaje akcija hiptekarne banke Podgorica i akcija Hotela Bela Ladja u ukupnom iznosu 1.426 hiljada dinara.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanjenja poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2011. godine. 2,727 hiljada RSD, dok je na kraju 2010. godine iznosio 2,727 hiljada RSD.

9.15. Neto dobitak/gubitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	(29,712)	6,054
Prosečan broj akcija tokom godine	67,263	67,263
Neto dobitak/gubitak po akciji u dinarima	(0,44)	0,09

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			Ukupno
	Nemat. ulaganja u pripremi	Koncesije patenti i sl	Ostala nemater. ulaganja	
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)	1,196	90	9,935	11,221
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	4,220	4,220
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1,196	90	13,555	15,441
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)	0	90	7,912	8,002
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0
Amortizacija za 2011. godinu	0	0	1,899	1,899
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1,196	90	9,811	9,901
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.	1,196	0	2,023	3,219
Stanje 31.12.2011.	1,196	0	4,344	5,540

U toku 2011. godine nabavke se odnose na licencu autocad 2011 Multi Lang i Softver za racunarsku opremu (windows server CAL 2008, Win Wista Bsness ALNG).

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					UKUPNO
	Investiciona nekretnina	Građ. Objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za neekret., postr. i opremu	
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2011.)	60,639	258,680	39,882	0	0	359,201
Korekcije početnog Stanja-kursna r.	0	0	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	632	0	0	632
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2011.)	60,639	258,680	40,514	0	0	359,833
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2011.)	0	66,453	36,988	0	0	103,441
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0	0	0
Amortizacija za 2011. godinu	0	3,363	859	0	0	4,222
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0	0	0

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Krajnje stanje (31.12.2011.)	0	69,816	37,847	0	0	107,663
	<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>					
Početno stanje 1.1.2011.	60,639	192,227	2,894	0	0	255,760
Krajnje stanje 31.12.2011.	60,639	188,864	2,667	0	0	252,170

Na dan 31. decembra 2011. godine ukupna nabavna vrednost osnovnih sredstava Društva koja su u celosti otpisana iznosi 35,930 hiljada dinara.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Revalorizovana vrednost</i>		
Početno stanje (01. januara)	60,639	60,639
Krajnje stanje (31. decembra)	60,639	60,639

Fer vrednost investicionih nekretnina na dan 31. decembra 2011. godine je iznosila 60,639 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: postojeći uslovi rentiranja, procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energoprojekt Garant	0	400
Svega	0	400
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
Hipotekarna Banka Podgorica	0	3,798
Hotel Bela Ladja	0	624
Svega	0	4,222
UKUPNO	0	4,822
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	125	617
Svega	125	617
UKUPNO	125	5,839

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima potiču pre 1992. godine. Rata se povećava ukoliko rastu cene na inalo (7% u 2011. godini, odnosno 6% u 2010. godini.)

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dati avansi	4	7
Minus: ispravka vrednosti	0	0
UKUPNO	4	7

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci -- ostala povezana pravna lica	28,178	157,502
Kupci u zemlji	12,842	9,375
Kupci u inostranstvu	2,224	2,837
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	43,244	169,714
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	0	294
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	294
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	68	0
Potraživanja od zaposlenih	0	577
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	182	182
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	7,897	7,738
Minus: Ispravka vrednosti	(6,486)	(6,807)
Svega	1,661	1,690
UKUPNO	44,906	171,698

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekući računi (dinarski)	3,592	181
Tekući računi (devizni)	1,561	2,209
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	17,000	0
UKUPNO	22,153	2,390

U okviru tekućih dinarskih i deviznih računa Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (na dinarskim računima Banka Intesa, Alpha Bank, Komercijalna banka).
- na deviznim računima (Banka Intesa)

Kratkoročno oročeni depoziti u iznosu od 17,000 hiljada dinara odnose se na oročena sredstva kod Banka Intesa ad, Beograd po ugovoru od dana 16. decembra 2011. godine. Sredstva su oročena na period od 31 dan . Kamatna stopa na oročena sredstva iznosi 9,9% na godišnjem nivou.

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost	3,653	2,487
Unapred plaćeni troškovi	0	5
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	437	27
Potraživanja za nefakturisani prihod	2,628	2,628
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	112	112
UKUPNO	6,830	5,259

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010.godine	41,030		22	5,156	50,230	(279)	9,038	-	-	105,197
Ispravka greške i promena računovodstvene politike	-			-	-					-
Korigovano početno stanje	41,030		22	5,156	50,230	(279)	9,038	-		105,197
Povećanje osnovnog kapitala	-				126	279	1,257	(29,712)		(28,050)
Smanjenja osnovnog kapitala	-				(1,380)					(1,380)
Neto dobitak tekućeg perioda	-									-
Raspodela dobiti	-									-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija	-									-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2011. godinu	-									-
Stanje 31.12.2011 godine	41,030	0	22	5,156	48,976	-	10,295	(29,712)	-	75,767

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	41,030	41,030
Ostali osnovni kapital	34,737	64,167
UKUPNO	75,767	105,197

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija	22	22
Zakonske rezerve	5,156	5,156
UKUPNO	5,178	5,178

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Revalorizacione rezerve	48,976	50,230
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	0	153
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	(432)
UKUPNO	48,976	49,951

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.14. Neraspoređeni dobitak / gubitak

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje na dan 01.01.	9,038	690
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	1,257	1,257
Ostalo	0	864
Dobit tekuće godine	0	6,227
Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra	10,295	9,038
Gubitak na dan 31. decembra	(29,712)	0

U toku 2012. godine Upravni odbor će razmatrati mogućnost eventualnog pokrića ostvarenog gubitaka iz neraspoređenog dobitka ranijih godina.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	6,849	10,582
UKUPNO	6,849	10,582

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svodenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrčenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10%.*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinovima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	75,865	140,670
UKUPNO	75,865	140,670

Dugoročan kredit je dobijen od maticnog preduzeca Energopojekt Holding na rok od 5 godina.

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	0	41,334
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	5,700	5,700
Kratkoročni krediti u zemlji-Banka Intesa	50,004	49,265
UKUPNO	55,704	96,299

Detaljnije informacije o obavezama po kratkoročnim kreditima su prikazane u narednoj tabeli.

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Banka	Val	Datum odobrenja	Datum dospeća	Godišnja kamatna stopa	Način otplate	Preostali dug u 000 RSD	Obezbeđenje
Banka Intesa	RSD	12.10.2011.	12.10.2012.	Belibor 3M + 2.25% godisnje	3 meseca grejs period, otplata potom na 9 mesecnih rata	50.000	Jemsto EP Holdinga Jemstvo EP Visokogradnja
UKUPNO						50.000	

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	27,553	25,654
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	7,330	1074
Dobavljači u zemlji	6,985	2,796
Dobavljači u inostranstvu	314	128
Obaveze iz specifičnih poslova	24,732	24,851
UKUPNO	66,914	54,503

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 3 do 30 dana.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19 Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	19,438	14,327
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	1,491	10,006
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	148	148
Obaveze prema zaposlenima	19,326	1,239
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	112	66
Ostale obaveze	290	2,031
UKUPNO	40,805	27,817

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na otpremnine zaposlenima koji su po cl.61 Kolektivnog Ugovora proglašeni tehnološkim viškom.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	1,092	373
Svega	1,092	373
UKUPNO	1,092	373

10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Odložene poreske obaveze	8,732	8,331
Neto poreska sredstva/obaveze	8,732	8,331

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	8,331	8,504
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	8,732	8,331
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(403)	(173)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata (gubitka) Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

U obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2011. godini prikazalo iznos od 2.727 hiljada dinara (u 2010. godini 2.727 hiljada dinara), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

Godina nastanka poreskog kredita	Godina isteka poreskog kredita	u 000 dinara	
		2011.	2010.
2006.	2016.	2,727	2,727
UKUPNO		2,727	2,727

10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine .

Od ukupno 8 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 12,842 hiljade RSD, usaglašeno je 1,545 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

Od ukupno 5 *inostranih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 2,224 hiljada RSD, usaglašeno je 0 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki	u 000 dinara	
	Domaći Kupci	
Gradjevniska direkcija Srbije	9,021	
Telekom Srbije ad, Beograd	2,172	
Komercijalna banka ad, Beograd	55	
THREE S GROUP	50	

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Svega	11,298
<i>Inostrani kupci</i>	
Opština Herceg Novi	1,337
Combiance BV (Embassy of Trukey)	563
Immotec Gvineja	212
EMBASSY OF PAKISTAN	112
Svega	2,224
UKUPNO	13,522

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 7 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 5,119 hiljada RSD, usaglašeno je 5,119 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

Od ukupno primljenih 0 Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 0 hiljada RSD, usaglašeno je 0 hiljada RSD, a neusaglašeno je 0 hiljada RSD.

10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene jemstva –Energoprojekt Holding , Energopojekt Visokogradnja	50,000	50,000
Svega	50,000	50,000
UKUPNO	50,000	50,000

Kao instrument obezbeđenja kredita za likvidnost po osnovu ugovora sa Banka Intesa ad, Beograd od 12.10.2011. godine u iznosu od 50,000 hiljada dinara, zaključen je Ugovor o pristupanju duga broj 0308267.3-1 sa povezanim licima Energoprojekt Holding i Ugovor o pristupanju duga broj 0308267.3-2 sa povezanim društvom Energoprojekt Viskogradnja.

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta,

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Energoprojekt Holding	508	2,926
Energoprojekt Visokogradnja	71,132	100,922
Energoprojekt Oprema	1,853	0
Energoprojekt Industrija	26	7
Energoprojekt Entel	0	1,174
Svega	74,119	105,022
<i>Rashodi</i>		
Nabavna vrednost prodate robe		
Energoprojekt Energodata	665	2,209
Svega	665	2,209

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Viskogradnja	28,149	156,272
Energoprojekt Industrija	30	0
Svega	28,179	156,272
<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	75,865	190,934
Energoprojekt Viskogradnja	30,583	24,352
Energoprojekt Industrija	13,338	10,187
Energoprojekt Entel	190	116
Energoprojekt Energodata	244	562
Svega	120,220	226,151

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja**, u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	10,610	6,637
Svega	10,610	6,637

12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2011. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	9	0	9
UKUPNO	9	0	
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	17,001	0	17,001
UKUPNO	17,001	0	17,001

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Vladimir Markovic	Isplata devizne zarade 10.147,80 usd	821
B.Lakčević, V.Perić, D.Pantić, Ivan Pantić	Isplata devizne zarade 87.678,09 usd	7,090
Milan Raonić	U toku postupak žalbe	323
Ljiljana Bakić	Doprinosi PIO, naknada štete	587
Miroslav Stefanović	U toku postupak žalbe	189
Gordana Rodić	Sudsko poravnanje	240
Sanja Topolovački	U toku postupak žalbe	83
Dragoljub Bakić	Doprinosi PIO naknada štete	668
Milan Raonić	Tužba po više osnova	7,000

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana.

Potencijalna sredstva **po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

ENERGOPROJEKT - URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	1	0	1
UKUPNO	1		1
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	1,523		1,523
UKUPNO	1,523		1,523

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

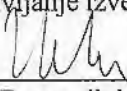
<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Miodrag Cvijić	Postupak izvršenja	1,523

13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma Bilansa Stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

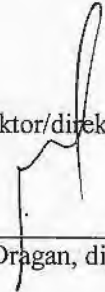
U Beogradu,
20.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Lukić Zoran, dipl.ecc.

Generalni direktor/direktor

Manasijević Dragan, dipl.ing.arh.

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

III GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

<p>1) <i>Prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva</i></p>	<p>Tokom poslednje tri godine, snažan uticaj globalne finansijsko ekonomske krize na obim investiranja, pa time i na uposlenost društva, odražava se na rezultate poslovanja. Amortizacija i procena imovine društva, vrši se redovno, u skladu sa zakonskom regulativom.</p>
<p>2) <i>Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo</i></p>	<p>Razvoj i poslovna politika društva, usklađuju se sa planiranim na nivou EP Sistema, uz realizaciju kroz formirane razvojne projekte. Očekivani rizici i pretnje: - stagnacija tržišta usled obustave investicija - potencijalna nelikvidnost velikih investitora - neprimereno niske cene projektantskih usluga</p>
<p>3) <i>Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema</i></p>	<p>Nakon proteka poslovne 2011. godine, nije bilo značajnih poslovnih događaja, zaključno sa 29.02.2012.</p>
<p>4) <i>Svi značajniji poslovi sa povezanim licima</i></p>	<p>- Projekat proširenog hotelskog kompleksa uključujući Projekat enterijera, u 4 MKR u gradu Aktau, Kazahstan, – EP VISOKOGRADNJA a.d. - Projekat mini hotela "Primorski", u gradu Aktau, Kazahstan - EP VISOKOGRADNJA a.d. - Projekat Ambasade RS u Abudži, Nigerija – "ENERGO NIGERIJA"</p>
<p>5) <i>Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja</i></p>	<p>Aktivnosti na proceni postojećeg stanja i planiranju dinamike uspostavljanja i sertifikacije različitih Sistema menadžmenta (pored već sertifikovanog kvaliteta: zaštita životne sredine, bezbednost i zdravlje na radu, energetska efikasnost, bezbednost informacija) i njihovo uključivane u Integrirani Menadžment Sistem (IMS)</p>

<p align="center">Podaci o stečenim sopstvenim akcijama*- nemamo</p>	
Razlozi sticanja sopstvenih akcija	-
Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija	-
Imena lica od kojih su akcije stečene	-
Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija, odn. naznaka da su akcije stečene bez naknade	-
Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja	-

*Podaci se popunjavaju ukoliko je Društvo u međuvremenu od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja steklo sopstvene akcije

IV IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

<p>Izjavljujemo da je prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobicima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.</p>	
<p align="center">Ime i prezime</p>	<p align="center">Naziv radnog mesta i dužnosti koje lice obavlja u Društvu</p>
<p>Dragan Manasijević</p>	<p>Direktor</p>
<p>Zoran Lukić</p>	<p>Izvršni direktor za finansije i računovodstvo</p>

**V ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH
FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**

Beograd, 15.6.2012. godine

**IZVOD IZ ZAPISNIKA
SA 22. REDOVNE GODIŠNJE SEDNICE SKUPŠTINE ENERGOPROJEKT
URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D. ODRŽANE DANA 15.6.2012. GODINE
U KINO SALI POSLOVNE ZGRADE ENERGOPROJEKT SA POČETKOM U 10
ČASOVA**

.....
Nepotrebno izostavljeno

**TAČKA 2. USVAJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA ENERGOPROJEKT
URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D. ZA 2011.GODINU (Finansijski
izveštaji Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. za
2011.god., Izveštaj Revizora za 2011.god. i Godišnji
izveštaj o poslovanju društva)**

Skupština je razmotrila predlog za tačku 2. dnevnog reda koji je, shodno svojim ovlašćenjima iz člana 98. stav 1. tačka 7) Statuta a.d, utvrdio Odbor direktora a.d, na osnovu svoje odluke sa 2. sednice održane dana 15.5.2012. godine i predložio Skupštini na usvajanje, nakon čega se pristupilo izjašnjavanju po ovoj tački dnevnog reda.

Predsednik Skupštine a.d. obavestio je prisutne o načinu donošenja ove odluke.

U skladu sa članom 69. Statuta Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. ova odluka se donosi običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji imaju pravo glasa o određenom pitanju.

Prilikom utvrđivanja broja glasova prisutnih akcionara za potrebe utvrđivanja većine za odlučivanje u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim putem.

Nakon toga, pristupilo se glasanju.

Rezultat glasanja:

Ukupan broj glasova:	67.263
Kvorum potreban za rad Skupštine:	33.632

Evidentirano prisutnih glasova	63.497
(uključujući i glasove u odsustvu):	
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) ZA	63.497
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) PROTIV	
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) UZDRŽAN	

Na osnovu iznetog, Predsednik Skupštine a.d. konstatovao je da je Skupština, u okviru tačke 2. utvrđenog dnevnog reda, jednoglasno donela sledeću

O D L U K U

1.USVAJA SE GODIŠNJI IZVEŠTAJ ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D. ZA 2011. GODINU (*Finansijski izveštaji Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. za 2011. godinu; Izveštaj Revizora za 2011. godinu i Godišnji izveštaj o poslovanju društva*)

2.Izveštaji iz tačke 1. ove Odluke čine njen sastavni deo i čuvaju se u arhivi Skupštine.

Predsednik Skupštine

.....
Dragan Tadić, dipl.ing.

VI ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

Beograd, 15.6.2012. godine

**IZVOD IZ ZAPISNIKA
SA 22. REDOVNE GODIŠNJE SEDNICE SKUPŠTINE ENERGOPROJEKT
URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D. ODRŽANE DANA 15.6.2012. GODINE
U KINO SALI POSLOVNE ZGRADE ENERGOPROJEKT SA POČETKOM U 10
ČASOVA**

.....
Nepotrebno izostavljeno

**TAČKA 3. DONOŠENJE ODLUKE O RASPODELI GODIŠNJE DOBITI
ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D. ZA 2011. GODINU**

Skupština je razmotrila predlog za tačku 3. dnevnog reda koji je, shodno svojim ovlašćenjima iz člana 98. stav 1. tačka 7) Statuta a.d, utvrdio Odbor direktora a.d, na osnovu svoje odluke sa 2. sednice održane dana 15.5.2012. godine i predložio Skupštini na usvajanje, nakon čega se pristupilo izjašnjavanju po ovoj tački dnevnog reda.

Predsednik Skupštine a.d. obavestio je prisutne o načinu donošenja ove odluke.

U skladu sa članom 69. Statuta Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. ova odluka se donosi običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji imaju pravo glasa o određenom pitanju.

Prilikom utvrđivanja broja glasova prisutnih akcionara za potrebe utvrđivanja većine za odlučivanje u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim putem.

Nakon toga, pristupilo se glasanju.

Rezultat glasanja:

Ukupan broj glasova:	67.263
Kvorum potreban za rad Skupštine:	33.632
Evidentirano prisutnih glasova (uključujući i glasove u odsustvu):	63.497
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) ZA	63.497
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i	

glasove u odsustvu) PROTIV
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i
glasove u odsustvu) UZDRŽAN

Na osnovu iznetog, Predsednik Skupštine a.d. konstatovao je da je Skupština, u okviru tačke 3. utvrđenog dnevnog reda, jednoglasno donela sledeću

O D L U K U

I

1. Ostvareni gubitak Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. za 2011. godinu iznosi 29.712.021,04 dinara.
2. Neraspoređena dobit Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. iz prethodnih godina do 31.12.2011.godine, iznosi 10.295.206,92 dinara.
3. Neraspoređena dobit iz stava 2. Odluke u iznosu od 10.295.206,92 dinara raspoređuje se za pokriće gubitka iz 2011. godine.

II

1. Rezerve (statutarne rezerve i emisiona premija) Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. iz prethodnih godina do 31.12.2011.godine, iznose 5.178.338,03 dinara.
2. Rezerve Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. iz stava 1. ove Odluke u iznosu od 5.178.338,03 dinara raspoređuju se za pokriće gubitka iz 2011.

Predsednik Skupštine

.....
Dragan Tadić, dipl.ing.

Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.
Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

U Beogradu, jun 2012.g.

Zakonski zastupnik:

Direktor
Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d.

Zoran Radojičić, dipl.ing.arh.